

ISTORICI ROMÂNI ȘI STRĂINI DESPRE ACTIVITATEA MARINEI MILITARE ROMÂNE ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

NICOLAE PETRESCU*

Activitatea Marinei Române în primul război mondial s-a aflat în preocupările unor analiști militari și civili implicați sau nu direct în operațiunile de luptă ale acesteia. În timpul ostilităților și mai târziu au apărut diverse studii despre locul, rolul și contribuția forțelor navale române în războiul dus de România împotriva Puterilor Centrale. O analiză cu evidente nuanțe critice se găsește într-un memoriu al Misiunii Militare Franceze cu privire la starea Marinei Române în prima parte a campaniei Războiului de Întregire a Țării, înaintat regelui Ferdinand la 27 noiembrie 1916. De pe cu totul alte poziții prezintă contraamiralul N. Negrescu, comandantul Flotei de Operațiuni activitatea marinei și în special a M. U. pe care a comandat-o, în primele șase luni de război. Cu ușurință se constată, din toate lucrările acestuia, dorința de a se dezvinovăți de răspunderea ce-i revenea pentru unele insuccese ale forțelor navale din subordine și de a considera nedrepte ridicarea comenzii și punerea sa în retragere din oficiu în decembrie 1916. Nu cunosc motivele pentru care mai recent unii istorici militari de marină dau girul lor total aprecierilor amiralului îndepărtat de la comandă.

Studiul unor documente existente la Arhivele Militare din Pitești, care se referă la activitatea Marinei Române în Războiul pentru Întregirea Țării, analizate în strânsă legătură cu evoluția fronturilor de pe uscat, pune în evidență problemele esențiale ce ar trebui neapărat luate în seamă dacă se dorește o analiză cât mai apropiată de realitate. În continuare prezentăm fără pretenția de a socoti tema epuizată, următoarele aspecte:

1) Marina română a intrat în război cu neajunsuri însemnate în ce privește dotarea și capacitatea de foc a navelor de luptă care au acționat pe Dunăre. Flota de Operațiuni a României s-a aflat în inferioritate numerică față de Flota austro-ungară. Au fost opuse celor nouă monitoare inamice numai patru monitoare aflate în serviciu de aproape 10 ani și cu puține perfecționări. Ținuta de luptă a acestora era deficitară. Coșurile și catargele înalte duceau la descoperirea lor cu mult timp înainte de a ocupa o poziție favorabilă pentru o confruntare de foc eficientă. S-a luat în calcul în special lupta contra bastimentelor austro-ungare similare neglijându-se tirul indirect, exemplu fiind scoaterea după monitoare a celor patru obuziere care putea trage astfel și folosirea lor în bateriile de coastă pentru protejarea lucrărilor de apărare fluvială din Capul de Pod Turtucaia etc. Stocul de muniții pentru artileria monitoarelor (adevărate baterii

* Pitești.

plutoare, n. a.) a fost insuficient, numai 4462 de lovituri pentru cele 12 tunuri de 120 mm calibru și 1137 de lovituri pentru cele patru obuziere. Operațiunile de luptă au evidențiat acest neajuns deoarece muniția pentru tirul direct s-a epuizat rapid în bombardarea țintelor terestre. Este edificatoare afirmația comandantului Escadrei de Dunăre dintr-un raport înaintat M. C. G. Comandorul Nicolae Negru raporta: „succesul operațiunilor depinde în mare parte de abundența nelimitată de munițiuni ce se varsă, factor care a lipsit Escadrei”¹.

Insuficiență a fost și dotarea cu material A. S. A. a marinei. La intrarea în război s-a dispus numai de 736 de mine pentru baraje, 700 de mine de curent, 89 de torpile automobile de 380 mm calibru „Whitehead” și „Schwarzhoff”, de tuburile schelet pentru lansat torpile din dotarea vedetelor fluviale și tuburile improvizate din lemn cu care au fost dotate stațiunile de lans-torpile instalate pe malurile Dunării. Minele de curent românești sistem „Rădulescu” și „Vislovski” din dotare au avut mari defecte și au produs numeroase explozii necontrolate soldate cu pierderi de ofițeri și trupă.

2) Edificatoare este și lipsa unei puternice forțe navale de război la Marea Neagră deși România avea un litoral maritim întins și porturi importante de apărut. Evenimentele militare de pe teatrul de luptă din Dobrogea au demonstrat necesitatea unei flote militare maritime românești care să asigure apărarea intereselor României în Mare. Transferarea acestui atribut al statului forțelor maritime ruse din Marea Neagră s-a dovedit dăunătoare, deși altă soluție, în condițiile date, nu exista. Comandanții flotei aliate au dovedit mari slăbiciuni în îndeplinirea responsabilităților asumate prin înțelegerile militare convenite. Părăsirea portului Constanța de către Flota rusă, este un exemplu clarificator în acest sens.

În pierdere a fost statul român și prin cedarea către guvernul rus, prin aprobarea Consiliului de Miniștri al României, la 30 septembrie 1916, a vaselor de pasageri, „Dacia”, „Împăratul Traian”, „România”, „Regele Carol I” și „Principesa Maria” care au fost utilizate ca stații de hidroavioane sau ca crucișătoare auxiliare de către Flota rusă din Marea Neagră, nu însă în interesul României.

De reținut că Marina Militară Română dispunea de numeroase cadre de comandă și de stat Major, care sigur ar fi condus cu succes acțiunile de luptă și pe mare, având o pregătire superioară teoretică și practică, rezultatul unor studii temeinice în academiile și Școlile Navale din Brest (Franța), Livorno (Italia) și al voiajelor de instrucție pe mări și oceane. Printre aceștia s-au aflat viceamiralul C. Bălescu, contraamiralul Sebastian Eustațiu, contraamiralul N. Negrescu, viceamiralul V. Scodrea, viceamiralul Rizea Niculescu etc.

3) Inexistența forțelor navale maritime naționale, slaba dotare a marinei militare sunt însă în strânsă legătură cu capacitatea economică a țării care nu a putut asigura resursele necesare acestei componente importante a forțelor armate ale României în raport cu cerințele teatrului de operațiuni militare. Pe bună dreptate specialiștii francezi afirmă în Memoriul înaintat regelui Ferdinand că: „această situație nefastă este consecința faptelor, cu mult mai mult decât a acțiunii oamenilor care neavând la dispoziția lor decât sârmanul buget al unei simple directive a Ministerului de Război n-au putut acoperi cheltuielile de cumpărare ale unui material costisitor și

¹ Arhivele Militare Române, fond Serviciul Justiției, dosar nr. 253, f. 1-2.

cheltuielile de întreținere și de exerciții necesare bunei funcționări a întregului organism, personal și material”².

4) Randamentul Marinei Militare în războiul pentru Întregirea României a fost sub ceea ce se putea spera și din cauza unor neajunsuri existente la nivelul superior de organizare și conducere a acțiunilor de luptă. Șeful Serviciului Marinei n-a avut reprezentanți în biroul de operații al M. C. G. și nu a deținut o documentare suficientă și operativă în legătură cu frontul dunărean. Conducerea marinei a fost surprinsă aproape permanent de rapida schimbare de situații de pe acest front. În Memoriul Misiunii Militare Franceze se arată că: „Directorul Marinei din timp de pace, devenit Șeful Serviciului Marinei la M. C. G., eșalon secundar a fost chemat să emită câte un aviz despre frontul dunărean, dar atunci se găsea în situația de a nu avea documentația suficientă căci cele două fronturi au reacționat profund unul cu celălalt și o decizie interesând pe ambele trebuia să fie avută în vedere în funcție de cel de al doilea”³.

O dovadă a fărâmițării responsabilității o reprezintă și existența la Galați a unui Comandant și Inspector General al marinei cu grad de contraamiral. Acesta avea ambiția de a-și exercita comanda asupra întregii marine bazat pe titulatura purtată în schema de organizare pentru situația de război, situație ce a generat mari dificultăți. Prezența acestui comandant a fost marcată mai ales prin amânări, târăgănări, negativisme în dorința evidentă de a nu se compromite printr-un act ce l-ar fi putut face responsabil.

Acțiunile de luptă ale marinei au fost influențate în rău și din cauza unor animozități ivite între șeful Serviciului Marinei din M. C. G. și comandantul Flotei de Operațiuni contraamiralul Nicolae Negrescu și dintre acesta și comandantul Escadrei de Dunăre comandorul Nicolae Negru. Flota de Operațiuni, M. U. operativă, apărută din cerințe obiective la începutul războiului a depins atât de șeful Serviciului Marinei din M. C. G., cât și de Inspectorul General al Marinei, comandantul acesteia fiind obligat să acționeze cu abilitate atât pentru unul cât și pentru celălalt, manevră „în borduri” după părerea unor analiști de marină. Dar maniera de lucru a comandantului Flotei de Operațiuni de a nu respecta dispozițiunile superioare și a nu se consulta cu subordonații în pregătirea misiunilor ce le reveneau a creat numeroase stări tensionale. Nu au fost clar departajate atribuțiile comandantului Flotei și ale comandantului Escadrei, situație de care s-au folosit unii comandanți de monitoare adresându-se când la unul când la altul după cum le era mai confortabil. Subordonații nu înțelegeau de ce comandantul Flotei de Operațiuni intra, nu de puține ori în probleme de detaliu sau îi lăsau fără dispozițiuni în situațiile cele mai deosebite. Aprecierile ofițerilor de marină din Misiunea Militară Franceză în legătură cu modul de a comanda al contraamiralul Nicolae Negrescu sunt extrem de dure. În Memoriul amintit aceștia arătau: „Amiralul prezintă toate caracteristicile neurasteniei (delirul persecuției), incapacitatea de a da un ordin fără ca acesta să fie urmat de mai multe contraordine, neliniștitoare pierderi de memorie, negarea faptelor trecute înaintea martorilor și se derobează de orice responsabilitate prin mijloacele cele mai stranii”⁴.

5) Aprecieri insuficient documentate, defavorabile Marinei Române s-au făcut

² Idem, dosar 102, p. 7.

³ Ibidem, f. 3.

⁴ Ibidem, p. 8.

de către ofițerii marinari din Misiunea Militară Franceză și în ce privește activitatea Flotei Fluviale austro-ungare. Ei afirmau că aceasta „se deplasa zi și noapte (pe Dunăre n. a.) operând cu trageri de mână pe malul românesc, făcând prizonieri (...) iar stăpânirea sa nu era măcar controlată“. Realitatea arată însă că după atacul de la Rusciuk flota danubiană inamică s-a retras, după un ostrov, la 100 km depărtare de Turtucaia și monitoarele acesteia au navigat pe Dunăre numai cu un șlep în bordul dinspre malul românesc. Viceamiralul Ioan Bălănescu, comandant al Marinei Militare Române în perioada 1934-1937, analist militar de marcă aprecia într-o lucrare de sinteză: „(...) deși bine armată, bine instruită și pregătită de luptă, superioară cu artilerie flotei române, Flotila austro-ungară nu a avut ocaziunea să arate valoarea sa tactică în războiul pe Dunăre“. Criticile aduse referitoare la nefolosirea Flotei de Operațiuni în acțiunile de Flămânda, când Grupul 1 de vedete fluviale inamice și monitoarele „Bodrog“ și „Körös“ au bombardat podul și trupele române și când minele de curent și șlepurile lansate au rupt podul în două sunt neîntemeiate. Operativ nu se putea acționa deoarece: parcurgerea distanței de 151 km până la punctul respectiv ar fi necesitat 19 ore de marș, navigându-se și noaptea pentru a se păstra secretul acțiunii, fără protecția contra minelor din eventualele baraje inamice ce nu erau cunoscute Escadrei, dragarea minelor ar fi impus mijloace speciale, de care nu se dispunea și s-ar fi desfășurat în timp, sigur sub focul artileriei inamice, avantajată de malul drept al Dunării dominant și bine organizat artileristic cu tunuri de calibru mare și mijlociu. Există probabilitatea ca flota română să nu ajungă intactă, situație în care nu mai putea flanca armata ce opera la Flămânda. Privitor la faptul că Flota fluvială austriacă a putut să pregătească în cel mai absolut secret și apoi să protejeze și să asigure trecerea fluviului de către mai multe divizii se cuvine următoarea precizare: Forțarea Dunării de către Grupul de Armată Mackensen-Kosch pe la Zimnicea care a trecut în România a surprins fiind pregătită în cel mai deplin secret, flotilei fluviale revenindu-i misiunea: „acoperirea ambelor flancuri ale operațiunilor de trecere și sprijinirea cu artileria de la bordul navelor a atacurilor de la uscat“. Ca urmare monitoarele au bombardat portul și orașul Zimnicea contribuind la ocuparea lor (11 noiembrie 1916).

6) În legătură cu aprecierea ofițerilor de marină francezi că: „celelalte elemente ale flotei par de asemenea a nu fi utilizate la posibilitățile lor „maxime“, exemplificând cu tunurile marinei lăsate pe uscat care, „au dispărut și ele în marea lor majoritate la Turtucaia, dar că marinari au continuat să se servească de anumite piese grele de uscat pe marginea Dunării“, se impun credem următoarele comentarii:

Este remarcabilă acțiunea bateriilor de coastă ale marinei atât în Capul de Pod de la Turtucaia (pe ambele maluri ale Dunării) cât și la Galați (Țiglina) unde au participat la contrabaterea artileriei germane de pe movila Bugeacului și la salvarea orașului și portului de invazia trupelor ruse răsculate din zonă. La Turtucaia artileria de marină și-a îndeplinit cu tot zelul și priceperea necesară rolul său. Ofițerii și trupa s-au comportat foarte bine, cu sânge rece și cu moralul ridicat. A luptat până în ultimul moment. Organizarea bateriilor a funcționat impecabil. Au fost bine realizate adăposturile, depozitele de muniții, tranșeele care au rezistat puternicelor bombardamente inamice. Deși asupra bateriilor de la Turtucaia au căzut cel puțin 300 de obuze brizante de 150 mm calibru și multe de calibre mai mici, nu s-au produs explozii în depozitele de muniții, nu au fost morți și nici un număr mare de răniți. S-au tras 1195 de obuze cu tunurile de 120 mm calibru și 469 de obuze diferite cu tunurile

de 150 mm calibru. Bateriile inamice au fost respinse și avariate. Au fost vizibil bătute trupele bulgaro-germane, convoaiele și secțiile de mitraliere masate în spatele dealului Staroselo și toate centrele care intrau în câmpul de tragere al acestor baterii. În luna septembrie 1916 locotenent-comandorul Vasilescu Matei a fost decorat cu ordinul „Coroana României” cu spade în grad de Ofițer, pentru că „în calitate de comandant al Grupului de Artilerie, s-a distins prin măsuri înțelepte luate la timp, prin deschiderea la timp a focului și prin informațiuni precise ce ni le-a procurat la telefon. A organizat tragerea la cinci baterii de coastă de pe malul drept de la Turtucaia, rămânând la postul său până în ultimul moment”⁵. S-a evidențiat conduita demnă și a artilerie de marină de pe malul stâng al Dunării în luptele de la Turtucaia. Cele două baterii de 120 și 75 mm calibru (opt tunuri), au hărțuit cu tirul lor bateriile și trupele inamice din zonă, a stăvilit elanul atacurilor cu toată retragerea trupelor române.

Este meritorie și activitatea celor două baterii ale marinei instalate pe poziții la Galați. În afară de numeroasele trageri executate asupra artileriei inamice de la Tulcea, asupra trupelor și lucrărilor germane din ostrovul Chiciu, a podurilor și pontoanelor inamice etc., artileria de marină s-a remarcat prin contribuția ei la anihilarea trupelor rusești răzvrătite care puneau în real pericol orașul și portul Galați.

Analiza ofițerilor francezi privind lipsa pregătirii de către marina română a teatrului de operațiuni fluviale probabile, malul românesc fiind aproape peste tot dominat de malul bulgăresc, nu exprimă pe deplin realitatea. Dotările existente au permis punerea în stare de apărare numai a zonelor Turnu-Severin și Turtucaia, socotite strategice, au asigurat puține posturi pe Dunăre de lansare a torpilelor automobile și o calitate discutabilă unor baraje de mine. Totuși pe Dunăre în circa 11 puncte de importanță operativ-tactică, între Turnu-Severin și localitatea Flămânda, au fost organizate baterii lans-torpilă și 13 stații pentru lansarea minelor de curent. În prezent se poate aprecia organizarea apărării sub apă a românilor pe Dunăre în primul război mondial ca un record internațional. Este edificatoare în acest sens estacada plutitoare de la Turtucaia prin elementele ce o compuneau și prin mijloacele de apărare destinate. A fost opera specialiștilor marinari români, proiectată și realizată în practică fără un model anterior. Apărarea fluvială de la Turtucaia a generat un interes deosebit din partea unor specialiști români și străini, amirali, generali și ofițeri de marină sau din alte arme, rămânând în istorie ca un model de organizare și de execuție.

Astfel contraamiralul Teodor Winterhalder scria într-o lucrare de istorie a Flotei austro-ungare: „(...) românii instalează un puternic baraj fluvial fără porțiță aproape de Calimoc, compus din mai multe linii de mine, de taraci și de bărne ancorate, protejat de o puternică forță de artilerie. Luarea acestora nu era posibilă fără a fi în posesiunea ambelor maluri (...) nu era posibil (...) de a interveni în susținerea operațiunilor îndreptate de aliați contra Dobrogei”.

Într-un articol semnat de căpitanul de marină P. Handel-Mazzetti intitulat: „Acțiunea Flotei Austro-Ungare pe Dunăre în războiul mondial” publicat în revista „Marina Rundschau” acesta consemna: „Flota Austro-Ungară se găsea în imposibilitate de a veni în ajutorul trupelor ce înaintau în Dobrogea din cauza obstrucțiunilor cu mine și grinzi de la Calimoc (executate de români) care făceau astfel inavigabilă această parte a Dunării”.

⁵ Arhivele Militare Române, „Monitorul Oastei”, septembrie 1916.

Subinspectorul General al Armatei, generalul de divizie adjutant Coandă raporta Ministrului de Război, la 23 iulie 1916, referitor la lucrările marinei militare în Capul de Pod Turtucaia: „Barajele de mine instalate de la un capăt la altul, estacadele pentru a interzice micile canale dintre ostroave, precum și pentru a opri minele flotante dinspre Rusciuk, bateriile de coastă, lucrările de infanterie pe uscat care garantează bateriile în special pe cele de pe malul stâng, de orice surprindere, apărările prin bateriile flotante de pe vasele noastre de Dunăre ... sunt instalate și orientate în foarte bune condițiuni...”⁶.

Dacă nu și-a atins scopul în final marina română nu poate fi învinuită. Evenimentele politice și militare interne și externe care au influențat cursul desfășurării războiului dus de România au fost hotărâtoare.

7) Ofensatoare este și judecata din Memoriul adresat regelui Ferdinand de către ofițerii francezi referitoare la pregătirea comandanților de unități de marină. „În ce privește comandanții de unități afirmam aceștia - incapacitatea lor este notorie. Cea mai mare parte a ofițerilor, îmbătrâniți în carieră, au luat prin forța lucrurilor obiceiuri de caracter cum ar fi negarea totală a oricărei activități și responsabilități“. De fapt cine erau comandanții de marină la adresa cărora se fac referirile respective? În primul rând comandanții celor patru monitoare, apoi comandanții grupurilor de canoniere, port-mine și dragă-mine, nave de transport, șantiere navale, de mineri torpilor, de artilerie marină etc. Comandanții navelor de luptă fluviale aveau o bună pregătire practică obținută prin stagiile efectuate la Divizia de Dunăre încă înainte de război, se distingeau prin abnegație, devotament, spirit de ordine etc. Acțiunea monitoarelor, vedetelor fluviale și canonierelor a fost demnă de toată lauda, pe tot timpul operațiunilor militare. Faptul că nu s-a pierdut nici un monitor și nici o canonieră în timpul războiului demonstrează buna pregătire a celor ce le-a comandat. Ofițerii de marină nu erau îmbătrâniți în carieră și nici nu au negat total oricare activitate și responsabilitate, așa cum s-a afirmat. Vârsta înaintată și gradele mari ale unor cadre numite la comanda navelor nu pot fi invocate, ele lipsind de fapt. Aprecierea că: „incapacitatea comandanților de unități este notorie“, dovedește o exagerare inacceptabilă și de neînțeleș.

8) Cooperarea defectuoasă între marină și trupele terestre, resimțită destul de grav, nu este imputabilă marinei. N-au existat mijloacele necesare atât de mult reclamate de către comandanții de nave printre acestea aviația fiind invocată cu precădere.

Specialiștii francezi mai raportau că: „Întregul sistem este responsabil de delăsarea care guvernează. Autoritatea se aranjează pentru ca subordonatul să fie totdeauna compromis; ea nu acționează cu severitate atunci când acesta greșește, dar face să domnească un soi de teroare care închide gura tuturor. Nu pot compara mai bine acest regim, decât cu o caricatură bufonă a regimului hamidian: nu se omoară, dar se spune tot ce trebuie pentru a se dezonora unii pe alții ... ceea ce n-are nici o importanță pentru că a doua zi să se regăsească amical“⁷.

⁶ *România în Războiul Mondial 1916-1919*, Ministerul Apărării Naționale, Marele stat Major, Serviciul Istoric, vol. 1, Documente anexă, p. 429-430.

⁷ Arhivele Militare Române, fond Serviciul Justiției, dosar nr. 102, f. 9. Document original în limba franceză. Traducerea din franceză în română aparține juristului Zenobie Țenescu București.

La aceste evaluări s-au raliat și diferiți generali ai armatei Române. Astfel, generalul Măldărescu Gheorghe arăta într-un raport adresat Secretariatului General al M. R.: „Marina noastră militară, în prima parte a campaniei, s-a găsit într-o stare de plâns din toate punctele de vedere, urmare firească a regimului de teroare și corupțiune din perioada anterioară intrării noastre în război, rană care nu s-a putut vindeca în câteva luni de campanie, mai cu seamă că cei ce se găseau în fruntea instituției nu erau animați de o asemenea tendință”⁸.

Totuși au fost și generali români care nu au împărtășit părerile maiorului de marină (r) de Breda din Misiunea Militară Franceză, condusă de generalul Berthelot. Iată ce scria generalul Broșteanu, Comisar Regal și Raportor Special, într-un document înaintat Ministerului de Război: „Acest ofițer nu putea să aibă cunoștință de operațiunile flotei până la acea dată (septembrie 1916). Pe ce se bazează domnia sa când face critica operațiunilor navale anterioare acestei date. Cum acest ofițer străin, necunoscând limba țării, organizarea armeei, caracterul și sufletul românesc și al ofițerului român în special, a putut caracteriza astfel marina noastră?”.

Generalul Broșteanu își exprimă nedumerirea privind atitudinea contraamiralului Bălescu C., șeful Serviciului Marinei din M. C. G., în legătură cu analiza ofițerului francez de Breda, afirmând: „Dar ceea ce este și mai neexplicabil, mai straniu, este faptul că amiralul Bălescu își însușește aceste dureroase aprecieri când prin situația ce domnul amiral Bălescu a ocupat înainte de război (...) el era cel mai atins prin aceste aprecieri, întrucât asupra D-sale cădea cea mai mare parte de răspundere a stării Marinei, dacă acestea ar fi fost adevărate”⁹.

9) Părerii controversate a generat și modul în care s-a desfășurat atacul flotei austro-ungare la Rusciuk. Eliminând exagerările celor care au participat la execuția acestei misiuni, dorința lor de a-și făuri o aură de eroi, se detașează clar atât elementele pozitive cât și cele negative ale evenimentului în cauză. Se remarcă hotărârea curajoasă de a se ataca o grupare de nave inamice foarte puternică, sperându-se în obținerea unui rezultat excepțional chiar în ziua declanșării războiului împotriva Austro-Ungariei. Măsurile de pregătire au fost judicioase. Planul de atac materializat într-un ordin de luptă, a fost bine gândit, corespunzător situației concrete rezultată din analiza posibilităților materiale de care se dispunea și din modul de dispersare a navelor inamice în zona de bazare. Atacul a fost însă imperfect. Pe lângă faptul că mijloacele folosite nu erau adecvate realizării misiunii preconizate, factori de ordin emoțional au influențat negativ rezultatul final. Efectul atacului poate fi apreciat satisfăcător dacă se are în vedere că întreaga flotă austro-ungară s-a retras după un astrov, la 100 km de Turtucaia și monitoarele inamice au navigat pe Dunăre numai cu un șlep în bordul dinspre malul românesc.

Documente din Arhivele Militare studiate recent amendează ideea acreditată de către unii istorici militari și de către contraamiralul Nicolae Negrescu cum că: „relațiile încordate și teama că o unitate de sub ordinele lui Negrescu va avea vreun succes au făcut ca marinarii din Ministerul de Război și Marele Stat Major să-i probe pentru atacul navelor austro-ungare, de la Rusciuk un grup de trei șalupe vechi cu tuburi lans-torpilor improvizate, din scânduri, atac care în seara zilei de 14/27 august

⁸ *Ibidem*, f. 56.

⁹ *Ibidem*, f. 11-12.

1916 nu a reușit⁴.

În primul rând „distrugerea flotei inamice de pe Dunăre“ se regăsește în misiunile stabilite A. S. A., M. U. de marină, nesubordonată Flotei de Operațiuni, respectiv contraamiralului Nicolae Negrescu. Deci acesta nu a primit nici o aprobare pentru realizarea atacului și nu poate fi răspunzător de organizarea și rezultatele lui.

În al doilea rând rațiunea de a ataca cu cele trei șalupe s-a fundamentat pe necesitatea obținerii surprinderii. Vedetele fluviale torpiloare românești erau foarte bine cunoscute de către marinarii inamici motiv pentru care s-a hotărât folosirea unor nave a căror mișcare pe Dunăre nu prezenta suspiciuni.

S-a luat în calcul și faptul că tuburile lans-torpilă de pe vedetele fluviale erau paralele cu nava, nu mobile pe punte, motiv pentru care vedetele trebuiau să facă rondul pentru a lansa. În această situație inamicul putând distruge navele torpiloare cu artileria de la bord, anulând succesul atacului acestora¹⁰.

În Războiul pentru Întregirea României, forțele navale, parte integrantă și necesară a Armatei Române au desfășurat activități complexe, planificate și conduse cu competență, încadrate în strategia Marelui Cartier General Român, preluând vrând-nevrând, ideile bune cât și pe cele mai puțin satisfăcătoare ale gândirii militare naționale din vremea respectivă. S-au făcut eforturi considerabile de către amirali, ofițeri, maiștrii, subofițeri și trupă, soldate în plan tactic cu rezultate remarcabile. Jurnalul de front (de război n. a.) ale navelor, Apărărilor sub Ape, artileriei de coastă și de debarcare etc. consemnează numeroasele dueluri de foc purtate pe Dunăre și pe malurile ei cu artileria inamică, rolul și eficacitatea apărărilor sub apă, sprijinul real dat trupelor de uscat, contribuția la apărare a Deltei și a porturilor fluviale contra soldaților și marinarilor ruși bolșevici. Pentru apărarea patriei și înfăptuirea Întregirii României, din rândurile ostașilor marinari au căzut la datorie 17 ofițeri, 13 maiștrii, subofițeri și elevi, 32 de sergenți, 273 de soldați.

Jertfa acestora, eroismul marinarilor ce au luat parte la lupte în acele momente dramatice pentru soarta României au rămas permanent în memoria generațiilor care s-au succedat precum și în conștiința poporului român.

¹⁰Arhivele Militare Române, fond M. C. G., dosar nr. 1828, f. 26.